

CABINET CYNGOR GWYNEDD



Adroddiad i gyfarfod y Cabinet

Dyddiad y cyfarfod: 7 Mai 2019
Adroddiad gan: Dilwyn Williams, Prif Weithredwr
Teitl yr Eitem: Adolygiad Rheolaethol

Penderfyniad a geisir

- (a) Yn amodol i (b) isod, cytuno gydag asesiad y Prif Weithredwr fod y strwythur rheolaethol a ddangosir yn Atodiadau 1 i 10 yn addas i bwrpas.
- (b) Cytuno i leihau'r nifer uwch swyddi o fewn y Cyngor o 40 i 36 fel y nodir yng nghymalau 61-64 yr adroddiad gan arbed rhwng £297,000 a £313,000 yn flynyddol gan nodi drwy wneud hynny, y byddwn yn dod a chyfanswm yr arbedion mewn costau uwch reolaethol a wireddwyd ers 2014 i dros £1m;
- (c) Gan nodi'r gofynion ym mharagraff 95 o'r adroddiad, cytuno i ymgorffori Ymgynghoriaeth Gwynedd o fewn yr Adran Amgylchedd ac i greu Adran Tai ac Eiddo newydd er mwyn ein galluogi i roi mwy o ffocws ar gyflawni ein Strategaeth Tai.
- (ch) Nodi'r man newidiadau pellach y bwriedir eu gweithredu fel y'u hamlinellir yng nghymalau 76-88 yr adroddiad.
- (d) Dirprywo'r hawl i'r Pennaeth Gwasanethau Cyfreithiol addasu Cynllun Dirprywo'r Cyngor i adlewyrchu'r newidiadau wrth iddynt ddod yn weithredol.

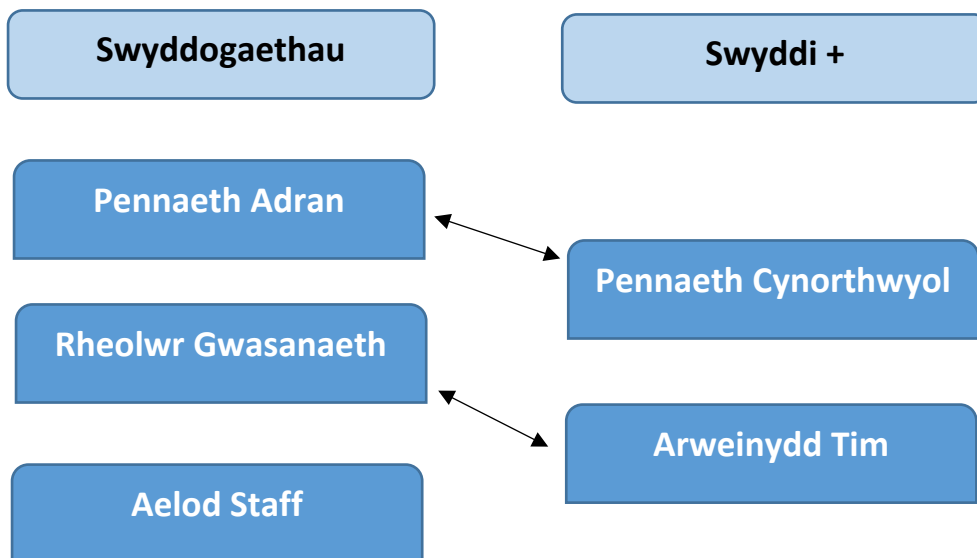
Cefndir

1. Yn mis Mai'r llynedd, fe benderfynodd y Cabinet gomisiynu adolygiad o haenau rheolaethol o fewn y Cyngor er mwyn sicrhau fod ein trefniadau rheolaethol yn addas at bwrpas.
2. Roedd hyn yn deillio o gwestiwn oedd yn cael ei ofyn i mi ynglŷn â'r potensial, yn wyneb yr hinsawdd ariannol bresennol, i leihau'r nifer rheolwyr sydd gennym.
3. Mae'n hanfodol ein bod yn cadw llygad barhaus er mwyn sicrhau nad oes gennym ormod o reolwyr, yn enwedig felly ar adeg pan rydym yn wynebu hinsawdd ariannol heriol. Ar y llaw arall, rhaid hefyd bod yn fyw i'r ffaith ein

bod yn hollol ddibynnol ar reolwyr da i arwain ein staff drwy'r sefyllfa anodd yr ydym yn ei wynebu.

4. Er mai swyddogaeth y Prif Weithredwr yw cyflwyno adroddiad i'r Cabinet ar y strwythur staffio sydd ei angen i gyflawni'r swyddogaethau y mae disgwyl i'r Cyngor eu cyflawni, mater i'r Cabinet wedyn yw derbyn ei argymhellion neu beidio.
5. Fel rhan o'r broses o lunio adroddiad o'r fath, bu i mi gynnal sesiynau gyda Phenaethiaid Adran, er mwyn herio'r trefniadau presennol. Er mwyn sicrhau fod aelodau'n cael cyfle i glywed y gwahanol ddadleuon, a chael cyfle eu hunain i herio a gofyn unrhyw gwestiynau sy'n eu taro ar adrannau unigol, fe wahoddwyd yr aelodau Cabinet a Chadeiryddion ac Is Gadeiryddion y Pwyllgorau Craffu i'r sesiynau herio hynny.
6. Cyn cynnal unrhyw adolygiad mae gofyn i ni fod yn glir ynglŷn â'r egwyddorion fydd yn gosod sylfaen ar gyfer yr adolygiad hwnnw.
7. Mae ein strwythur rheolaethol presennol wedi esblygu o'r hyn a roddwyd yn ei le yn 1996. Mae'n gyfuniad o syniadau Penaethiaid o strwythur addas a phwy sydd gennym i gyflawni rolau penodol.
8. Mae yna gryfder i'r drefn yma wrth gwrs gan ein bod yn adeiladu strwythur o gwmpas y deunydd crai sydd gennym.
9. Fodd bynnag, mae Rhaglen Ffordd Gwynedd wedi amlygu'r angen i fod yn gliriach ynglŷn â rolau swyddi penodol o fewn y sefydliad, a hynny'n seiliedig ar egwyddorion Ffordd Gwynedd, gan sicrhau fod holl strwythur y Cyngor yn gyson gyda'r egwyddorion hynny.
10. Mae Ffordd Gwynedd wedi amlygu rôl gyda phwyslais gwahanol ac aeddfetach ar gyfer ein rheolwyr - sef un o arwain yn hytrach na "chadw rheolaeth". Yn wir, mae yna ddiwrnod cyfan o'r cwrs datblygu Ffordd Gwynedd i reolwyr yn canolbwyntio ar yr elfen yma.
11. Yn sgil hyn, 'rydym wedi llunio swydd-ddisgrifiad generic newydd ar gyfer rheolwyr sy'n amlygu'r hyn y byddai gweithredu mewn modd sy'n gyson a Ffordd Gwynedd yn ei olygu iddynt. Rhoddir copi o'r swydd ddisgrifiad honno yn Atodiad A.
12. Ychydig iawn o'r swydd ddisgrifiad yma sy'n ymwneud a "chadw rheolaeth" a gellir gweld fod y prif ffocws yn ymwneud ag arwain, grymuso ac arfogi yn ogystal â chyflawni.

13. O ddilyn egwyddorion Ffordd Gwynedd, mae timau gwasanaeth a'u rheolwyr felly yn gyfrifol am gyflawni'r hyn sy'n bwysig i bobl Gwynedd a dim ond un swyddogaeth arall sydd yna wedyn, sef Pennaeth Adran sy'n arwain grŵp o reolwyr gwasanaeth. Rhoddir copi o'r swydd ddisgrifiad honno yn Atodiad B.
14. Tra gellir crynhoi holl weithgaredd gweithwyr y Cyngor felly i 3 swyddogaeth sylfaenol (Aelod Staff ; Rheolwr; Pennaeth Adran), mae gennym 5 math o swydd. Yma a thraw, mae gennym hefyd Arweinyddion Tîm (sy'n gyfrifol am gynorthwyo Rheolwr i gyflawni ei swyddogaeth); a Phennaeth Cynorthwyol (sy'n gyfrifol am gynorthwyo Pennaeth i gyflawni ei swyddogaeth).
15. Dangosir hyn yn y darlun isod.



16. Uwchben hyn wrth gwrs mae yna swydd Prif Weithredwr a 2 Gyfarwyddwr Cynorthwyol sydd i bob pwrpas yn ymddwyn fel Prif Weithredwyr cynorthwyol (hynny yw cynorthwyo'r Prif Weithredwr i gyflawni ei rôl ef neu hi).

Sefydlu'r llinell sylfaen

17. Wrth i mi weld y darluniau cychwynnol o strwythurau adrannol, daeth yn amlwg i mi fod y nifer swyddi oedd yn dwyn y teitl "rheolwr" wedi esblygu dros amser, fel bod gennym unigolion oedd yn cael eu galw yn rheolwyr ond nad oeddent yn arddel y swydd ddisgrifiad a nodir yn Atodiad A.
18. Ar ben hynny roedd gennym res o "Uwch Reolwyr" lle nad oedd yn hollol glir a oeddent yn arddel rôl rheolwr fel y'i nodir yn Atodiad A, neu'r rôl

Pennaeth Cynorthwyol (sef cynorthwyo'r Pennaeth i arddel y rôl a nodir yn Atodiad B).

19. Roedd y darluniau cychwynnol a gefais yn dangos fod gennym strwythur yn y Cyngor oedd yn edrych fel a ganlyn -

Prif Weithredwr & 2 Gyfarwyddwr

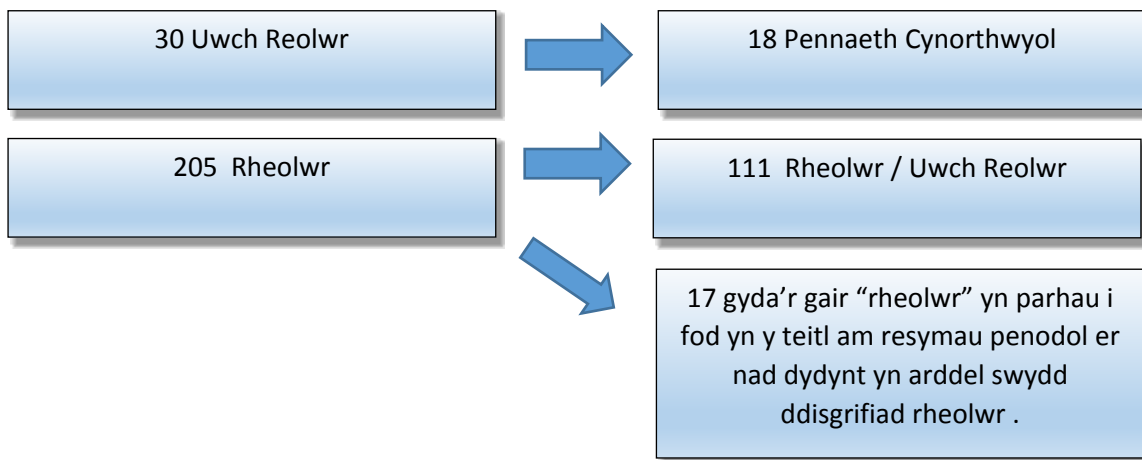
9 Pennaeth Adran

30 Uwch Reolwr

205 Rheolwr

20. O'r uchod fe welir roedd gennym 235 o swyddi gyda'r gair "rheolwr" yn eu teitl - ac felly doedd yna ddim rhyfedd fod yna rai yn meddwl fod gennym ormod o reolwyr.
21. Mewn gwirionedd, nid oedd nifer o rhain yn arddel rôl "rheolwr" (fel y'i diffinnir yn y swydd ddisgrifiad generic rydym wedi datblygu). 'Roedd y teitl "rheolwr" wedi'i roi i'r swyddi yma'n aml am eu bod yn gyfrifol am system, neu brosiect, neu rywbeth arall, yn hytrach nag **arwain** tîm o bobl i ddarparu gwasanaeth penodol fel y nodir yn y swydd ddisgrifiad.
22. Drwy wneud y gwaith herio felly 'rydym bellach wedi newid teitlau nifer o swyddi i wneud yn glir nad rheolwyr yn unol â'r diffiniad newydd yw'r swyddi hynny. Yn sgil hynny, 'rydym wedi sefydlu'r darluniau adrannol diwygiedig sydd yn ymddangos yn Atodiadau 1 i 10.
23. Hon yw'r gwir sefyllfa bresennol.
24. Mae'r darluniau yma hefyd yn gwahaniaethu rhwng yr "uwch reolwyr" hynny sy'n arddel rôl "rheolwr" a'r rhai sy'n arddel rôl Pennaeth Cynorthwyol.

25. Golyga hynny bod y darlun wedi newid fel y dangosir isod.-



26. Dylid nodi mai ychydig iawn o reolwyr "llawn amser" sydd gennym yng Nghyngor Gwynedd - hynny yw, unigolion sydd ddim ond yn gwneud gwaith "rheoli". Yn y mwyafrif llethol o achosion, yn ogystal ag arwain y tîm yn unol â gofynion generig swydd ddisgrifiad rheolwr, maent hefyd yn cyflawni gwaith penodol o fewn y tîm.

27. Mewn unrhyw strwythur mae angen i ni hefyd sicrhau cyfleoedd digonol i'n staff gorau ddatblygu a chael dyrchafiad. Heb y cyfleoedd hynny o fewn Cyngor Gwynedd, byddem yn gweld ein staff gorau yn symud i gynghorau eraill (fyddai'n falch o'u cael). Hynny yw, tydi lleihau'r nifer swyddi rheolwyr ddim bob tro yn beth da - yn enwedig os ydynt yn cyflawni swyddogaethau penodol hefyd o fewn y tîm.

28. Ystyriaeth bellach yng nghyd-destun Ffordd Gwynedd yw'r disgwyliad i reolwyr fod yn y gwaith ac yn fyw i'r hyn sydd yn digwydd yno. Os yw'r swyddogaeth rheolwr yn cael ei gyflawni ar lefel rhy uchel, yna mae'r gallu i reoli'n effeithiol yn cael ei wanio, a hynny'n llesteirio ein gallu i weithredu yn unol ag egwyddorion Ffordd Gwynedd.

29. Mae yna enghreifftiau lle mae hynny wedi digwydd eisoes o fewn y Cyngor. Yn fy marn i, mewn ambell le, bu llesteiriad yn ein gallu i gyflawni'r gwasanaeth gorau i drigolion oherwydd diffyg dealltwriaeth go iawn gan ein rheolwyr o beth sydd yn mynd ymlaen o fewn eu gwasanaeth.

Casgliadau o ran addasrwydd ein strwythur rheolwyr.

30. Fel cam cyntaf, yn amlwg rydym nawr yn gliriach ynglyn a phwy yn union sy'n arddel rôl rheolwr a phwy sydd ddim. Fel nodwyd yng nghymal 25

uchod, drwy fod yn gliriach ynglyn a hynny , rydym hefyd yn glir mai 111 o reolwyr sydd gennym o fewn y Cyngor, yn hytrach na'r 205 o bobl oedd yn cael eu galw'n 'reolwyr' yn flaenorol.

31. Wrth gwrs, bod yn glir ynglyn â swyddogaethau sydd wedi arwain at y lleihad yma, nid lleihau'r nifer staff. Mae'r unigolion nad ydynt bellach yn cael eu dynodi'n rheolwyr yn parhau i wneud gwaith allweddol a phwysig i gyflawni'r hyn sy'n bwysig i bobl Gwynedd.
32. Felly , o edrych ar y darluniau diwygiedig sydd yn Atodiad 1 i 10, ar y cyfan, o gofio bod y Cyngor yn fusnes sy'n gwario £430m y flwyddyn, a chan ystyried y swyddogaethau gwahanol y mae pob rheolwr yn ei arwain, 'rwyf o'r farn fod y strwythur o 111 o reolwyr yn addas ac yn briodol ac nad oes achos dros orfodi lleihad pellach ar adrannau.
33. Yn fy marn i, byddai'r niwed allasai godi o wneud hynny yn fwy na'r budd ariannol y byddai modd ei gyflawni drwy weithredu felly.
34. Wrth drafod hynny gydag aelodau'r Fforwm Craffu, 'roeddent i weld yn cytuno gyda'r asesiad hynny.
35. Yn union fel ag y maent wedi bod yn ei wneud dros y blynyddoedd a fu, bydd Penaethiaid Adran yn parhau i adolygu'r sefyllfa yn barhaus gan fod yn fyw i unrhyw gyfleon allasai godi i wireddu arbedion effeithlonrwydd pellach i'r dyfodol.
36. O fewn yr Aran Priffyrdd a Bwrdeistrefol a'r Adran Oedolion, mae yna enghreifftiau o hyd lle mae yna sefyllfa lle gwelir rheolwr yn adrodd i reolwr arall ac nid yw hyn yn gyson gydag egwyddorion Ffordd Gwynedd a'r swydd ddisgrifiad sydd yn Atodiad A. Rwyf yn trafod y sefyllfaoedd hynny gyda'r Penaethiaid dan sylw er mwyn eu datrys. Mater o sefydlu i bwy y dylent adrodd ydyw yn fwy na'r angen am reolwr yn y lle cyntaf.

Addasrwydd y strwythur Rheolaethol Uwch Swyddogion

Gwybodaeth gymharol

37. Nid gwybodaeth gymharol ddylai yrru strwythur ein uwch swyddogion o fewn y Cyngor. Mae ein hegwyddorion gweithredu yn wahanol i nifer o gynghorau oherwydd esblygiad Ffordd Gwynedd, ac oherwydd hynny mae gwneud cymariaethau ystyrion yn gallu bod yn gamarweiniol.
38. Mae'r ffaith fod strwythurau a swyddogaethau swyddi mewn cynghorau eraill mor wahanol hefyd yn gwneud cymhariaeth synhwyrol yn anodd heb

wybodaeth fanwl, ac yn anffodus mae dod o hyd i'r wybodaeth fanwl hwnnw yn anodd dros ben.

39. Serch hynny, 'rwyf wedi derbyn rhestr arwynebol o strwythurau ar lefel Pennaeth neu uwch o fewn cynghorau ar draws Cymru.
40. Tra bod gennym 12 swydd Prif Weithredwr/ Cyfarwyddwr/ Pennaeth yng Ngwynedd, nodir fod yna ystod o rhwng 6 a 25 o swyddi o'r fath ymysg yr awdurdodau eraill yng Nghymru.
41. Dim ond 5 Cyngor arall sydd gyda llai o swyddi uwch swyddogion na 12 Gwynedd (6, 9, 10 a 2 x11), gyda 3 Cyngor pellach gyda Gwynedd ar 12.
42. Wedi dweud hynny rhaid bod yn ofalus iawn gyda'r gymhariaeth. Er enghraifft, mae yna un cyngor gyda 25 swydd o'r fath, ond ai talu mwy i'w uwch reolwyr y maent? Tybed os oes gan y Cyngor gyda 6 (honedig) o uwch swyddogion fwy o benaethiaid cynorthwyol na ni? Beth yw natur perfformiad y cynghorau hyn?
43. Nid nifer Penaeithiaid yw'r gwir fesur o uwch swyddogion wrth gwrs. Yn fy marn i mae angen ystyried cyfanswm yr uwch swyddogion, ond nid yw'r wybodaeth hwnnw ar gael ar lefel digon manwl i fedru gwneud cymariaethau. Fodd bynnag, gallwn olrhain hanes Cyngor Gwynedd.
44. Yn 1996 roedd gan y Cyngor 11 o swyddi ar lefel Pennaeth/ Cyfarwyddwr / Prif Weithredwr. Yn ad-drefnu 2004, fe dyfodd hyn i 18. Erbyn hyn rydym yn ôl i 12.
45. Fodd bynnag, os ydym yn cynnwys swyddi ar y lefel nesaf i lawr sef uwch Reolwyr, fe geir darlun ychydig yn wahanol.
46. Yn 1996 roedd gan y Cyngor 43 o swyddi ar lefel Uwch Reolwyr neu uwch.
47. Erbyn 2004 (er gwaethaf fod y nifer swyddi ar lefel Penaeithiaid ag uwch wedi cynyddu) 'roedd y nifer yma wedi **gostwng** i 41. Yn y darluniau a luniwyd nawr mae'r nifer yma wedi lleihau ymhellach i 40.
48. O fewn y gostyngiad cyffredinol yma, yr hyn sy'n nodweddiadol yw bod yna gynnydd sylweddol wedi bod yn y nifer swyddi uwch o fewn maes gofal cymdeithasol, tra gwelwyd swyddi ar lefel uwch yn y gwasanaethau cefnogol a chorfforaethol yn gostwng o 14 i 10.

49. Mae yna ddadl fod y cynnydd ym maes Gofal Cymdeithasol wedi deillio o'r ffaith fod gwaith partneriaethol a phwysau deddfwriaethol o fewn y maes gofal wedi cynyddu'n sylweddol dros y blynyddoedd, ond y casgliad y gellir dod iddo yw nad yw ein hadnodd "swyddi uwch" i weld yn bell o'i le, a'i fod wedi bod yn gostwng yn raddol ers 1996 er gwaethaf y pwysau ychwanegol yma sydd wedi disgyn arnom.

Casgliadau o ran addasrwydd y strwythur Penaethiaid / Penaethiaid Cynorthwyol

50. Wrth edrych ar y darluniau a roddir yn Atodiadau 1 i 10, mae gennym 27 o swyddogion sy'n arddel rôl Pennaeth neu Bennaeth Cynorthwyol.

51. Mae'r rhesymeg dros gael Pennaeth Cynorthwyol yn amlwg wrth gwrs gan fod yr amrediad rheolwyr a meysydd cyfrifoldebau yn golygu'n aml na ellir arddel rôl Pennaeth yn gyfan gwbl gan un person.

52. Wrth gydnabod mai rheolwyr a'u timau sy'n "creu'r gwerth" drwy ddarparu'r hyn sy'n bwysig i bobl Gwynedd, rhaid nodi mai rôl "ychwanegu gwerth" sydd gan y Penaethiaid a Phenaethiaid Cynorthwyol, a dylem fod yn hollol gadarn fod y niferoedd sydd gennym yn briodol.

53. Rhaid gwylio rhag tanbrisiu gwerth y swyddogaeth y mae'r Penaethiaid a'r Penaethiaid Cynorthwyol yn eu cyflawni fodd bynnag. Y swyddogion yma sy'n gosod cyfeiriad i'r holl reolwyr ac yn sicrhau eu bod yn arwain eu timau i ganolbwyntio ar yr hyn sy'n bwysig i bobl Gwynedd. Hwyl hefyd sy'n debygol o gamu i'r adwy os eith rhywbeth o'i le neu os oes angen newid mawr.

54. Maent yn hanfodol bwysig felly i lwyddiant y Cyngor ac am sicrhau fod egwyddorion Ffordd Gwynedd yn gwreiddio drwy'r sefydliad.

55. Yn anffodus, nid oes yna unrhyw fformiwla i ddweud faint ohonynt sydd eu hangen ac felly mater o farn fydd hynny.

56. Yn rhesymegol, mae'r nifer yr ydym eu hangen yn gyfuniad o dri ffactor gyffredinol sef –

- Nifer y rheolwyr;
- I ba raddau y mae rheolwyr eu hunain yn arddel eu rôl yn effeithiol; a
- Faint o "newid" sy'n taro'r meysydd dan sylw.

57. Gan dderbyn mai mater o farn ydyw, ac nad oes yna fformiwla i ddweud faint ydan ni eu hangen, mae'n amhosibl i mi ddweud yn bendant mai ein strwythur presennol yw'r lleiafswm sydd ei angen. Mae yna achos i ofyn felly a allem wneud gyda llai o Benaethiaid / Penaethiaid Cynorthwyol.
58. Yr unig ffordd i brofi hynny yw arbrofi er mwyn gweld beth fydd yr effaith. O edrych ar y darlun cyflawn rwyf o'r farn y dylai fod yn bosibl.
59. Wrth drafod gydag aelodau'r Fforwm Craffu roeddent i weld yn cytuno gyda'r asesiad yma ac yn derbyn fy asesiad mai'r unig ffordd o wybod os oes gennym ormod yw ceisio dygymod gyda llai a gweld beth fydd yr effaith, ond i beidio gwneud hynny'n fyrbwyll a'i wneud gam ar y tro.
60. Wrth edrych ar y darluniau, a chan ystyried y ffactorau a nodir yng nghymal 56 uchod, ymddengys i mi mai yn y manau canlynol y gellid ystyried gwneud gyda llai.
61. **Adran Amgylchedd** - Mae 4 Pennaeth / Pennaeth Cynorthwyol i weld yn ormodol a chredaf y dylid ceisio dygymod gydag un yn llai.
62. **Adran Cefnogaeth Gorfforaethol** - Mae'r Pennaeth eisoes wedi nodi yn ystod y trefniadau herio, wrth i reolwyr ddod yn gyfforddus gydag arddel eu rôl yn unol â'r swydd ddisgrifiad newydd, mae'r mewnbwn sydd ei angen ganddo ef a'i benaethiaid cynorthwyol yn lleihau. Credaf felly fod yna le i ddweud y gellir arbrofi gydag un yn llai.
63. **Adran Ymgynghoriaeth Gwynedd** - Yn wyneb y nifer rheolwyr sydd yma, a'r nifer cyfyngedig o feysydd sydd dan sylw, mae cael Pennaeth a Phennaeth Cynorthwyol i weld yn ormodol a dylid ceisio dygymod gydag un yn llai.
64. **Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol** - Gan mai dau brif swyddogaeth sydd yma - sef Priffyrdd a Bwrdeistrefol, mae cael 3 Pennaeth / Pennaeth Cynorthwyol i weld yn ormodol a dylid ceisio dygymod gydag un yn llai.
65. **Adran Economi a Chymuned** - Wrth i siâp a swyddogaethau'r adran hon newid, eto, mae yna ddadl fod 3 Pennaeth / Pennaeth Cynorthwyol yn ormodol. Wedi dweud hynny, rwyf yn ymwybodol mai un o flaenoriaethau'r Cabinet yw ceisio sicrhau fod mwy o bwyslais yn cael ei roddi ar y maes Adfywio, ac fe fydd angen adnodd i gefnogi'r grŵp o aelodau cabinet a sefydlwyd i geisio cydgordio'r ymdrechion yn y maes yma yn well. Ar y sail honno felly nid wyf yn awgrymu lleihad yma yn yr adolygiad hwn.
66. Byddai hyn yn golygu ceisio dygymod gyda 4 uwch swyddog yn llai.

67. Amser a ddengys a fyddwn yn gallu dygymod gyda'r gostyngiad uchod, ond wrth gymharu'r sefydliadau adrannol credaf y dalai hynny fod yn bosibl, ac mae angen i ni fod yn adolygu'n barhaus y niferoedd uwch swyddogion sydd eu hangen, hyd nes ein bod yn hyderus na allwn fynd ymhellach.
68. Un arwydd o lwyddiant Ffordd Gwynedd fyddai'r angen am lai o swyddi Uwch Reolaethol i arwain rheolwyr ac efallai ein bod yn dechrau gweld y buddion cyntaf.
69. Wrth gwrs pe byddem yn darganfod nad ydym yn gallu dygymod mewn unrhyw faes yna efallai y byddai'n rhaid i ni ail feddwl ond yn yr hinsawdd ariannol bresennol, mae'n ddyletswydd arnom i geisio gwneud gyda llai.
70. Mae yna un maes lle rwyf yn pryderu nad oes yna Bennaeth Cynorthwyol, er fy mod o'r farn fod angen un yno, a hynny yw ym maes Darparu Oedolion. Rwyf wedi trafod hyn gyda'r Pennaeth a'i fwriad yw datrys y sefyllfa wrth weithredu ar y prosiect gofal cartref.

Cyfarwyddwyr

71. Yn yr un ffordd ag y mae angen herio faint o benaethiaid / penaethiaid cynorthwyol sydd eu hangen, mae gofyn i ni hefyd ystyried a ydym angen dau gyfarwyddwr yn ogystal â Phrif Weithredwr.
72. Fel y nodir yng nghymal 16 uchod fy nghynorthwyo i i gyflawni fy rôl y mae'r ddau gyfarwyddwr gydag un Cyfarwyddwr hefyd yn cyflawni rôl swyddog statudol y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol.
73. Unwaith eto byddwn yn nodi mai'r unig ffordd i weld a ellir gwneud gyda llai yw ceisio gwneud hynny ond efallai fod yna lai o dystiolaeth y byddem yn gallu gwneud gyda llai ar yr haen yma.
74. Byddai'r gost o ddiswyddo er mwyn arbrofi hefyd yn anferthol, a hynny heb unrhyw sicrwydd y gellid gwneud hefo un yn llai, gyda'r risg byddai angen ail lenwi'r swydd maes o law. Byddai hynny yn wastraff adnodd.
75. Awgrymaf felly na ddylid lleihau'r nifer Cyfarwyddwyr ar y pwynt yma gan ystyried y sefyllfa ymhellach pe cyfyd sefyllfa yn y dyfodol lle gellid arbrofi heb gostau diswyddo.

Ystyriaethau ehangach

76. Mae'r adolygiad rheolaethol wedi codi nifer o faterion eraill sydd hefyd angen eu hystyried ac fe ddylem gymryd y cyfle i roddi sylw iddynt.
77. Un ohonynt wrth gwrs yw a ddylid cymryd y cyfle, gan fod y swydd Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol yn wag, i leihau nifer yr adrannau.
78. Rwyf o'r farn nad nifer y Penaethiaid sy'n bwysig, ond nifer yr uwch swyddogion yn ei gyfanrwydd. Gan gymryd ein bod am leihau nifer yr uwch swyddogion o 4, a chan ei fod yn bwysig (fel y nodir yng nghymal 27 uchod) i sicrhau fod yna gyfleoedd digonol o fewn y Cyngor i gynnig cyfleoedd i'r staff gorau, nid wyf yn cynnig lleihau'r nifer adrannau.
79. Bwriadaf gadw'r Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol felly. Fodd bynnag, mae gen i bryderon am y rhesymeg sydd y tu ôl i'r strwythur fel ag y saif a chredaf ei fod wedi arwain at ddatblygu diwylliant anffodus mewn rhai corneli o fewn yr Adran. Byddaf yn dilyn hynny fyny gyda'r pennaeth newydd pan benodir ef neu hi.
80. Mae yna adolygiad Ffordd Gwynedd yn mynd ymlaen ar hyn o bryd o fewn meysydd Cynllunio a Rheolaeth Adeiladu, ac er nad ydym wedi gweld canlyniadau'r ddau adolygiad, mae yna ymdeimlad yn dechrau dod drwodd y byddai yna fanteision i drigolion pe byddent yn agosach at ei gilydd o leiaf.
81. Mae gweddill y gwasanaethau o fewn Ymgynghoriaeth Gwynedd yn cynnwys 5 rheolwr sydd i bob pwrpas yn cyflawni swyddogaethau masnachol eu natur.
82. Tra bod yna ddadl gref iawn iddynt fod yn uned ar wahân oherwydd gogwydd masnachol gwahanol eu gwaith, o gofio fy mod eisoes wedi nodi fod cael Pennaeth a Phennaeth Cynorthwyol yn ormodol, awgrymaf fod yna ddadl hefyd i drosglwyddo holl swyddogaethau Ymgynghoriaeth Gwynedd i fod yn adain o fewn yr Adran Amgylchedd ac rwyf yn argymhell y dylid gwneud hynny.
83. Ar y llaw arall, mae tai yn amlwg yn flaenoriaeth i'r Cyngor ac mae'r adnodd sydd yn dod i'n rhan yn sgil y premiwm ail gartrefi yn rhoi cyfle i ni roi mwy o ffocws i'r maes yma. Nid wyf yn credu fod modd gwneud hynny drwy ei leoli o fewn yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant sydd yn barod yn ceisio rhoi sylw dyledus i'r materion enfawr sydd yn eu hwynebu ym maes Gofal Cymdeithasol.

84. Mae yna rai elfennau o'r gwasanaeth Tai sydyn perthyn yn glir i'r agenda cefnogi pobl o fewn Iechyd a Gofal Cymdeithasol, ond mae'r agenda argaeledd tai ffisegol yn y sir a rhoi cymorth i'n bobl ifanc i gael tai yn fater sydd angen ffocws penodol.
85. Ar sail hynny felly rwyf yn argymhell y dylid sefydlu Adran Tai ac Eiddo dan arweiniad Pennaeth Adran.
86. Cyfuniad o'r gwasanaethau sy'n dod o dan yr Uned Eiddo o fewn yr adran Amgylchedd ynghyd a'r elfennau ffisegol Tai sydd ar hyn o bryd o fewn yr Adran Oedolion Iechyd a Lles fyddai hon.
87. Mae yna faterion eraill o fewn yr Adran Amgylchedd sydd yn ymwneud â phriffyrdd lle 'rwyf o'r farn y byddai'n well iddynt orwedd gyda'r Gwasanaeth Priffyrdd o fewn yr Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol.
88. Mae yna hefyd fan faterion eraill mewn adrannau amrywiol lle byddent efallai yn gorwedd yn well mewn adrannau gwahanol, a byddaf yn trafod y rhain a'r union ffiniau ar gyfer y rhai a nodir yng nghymal 85 ac 86 uchod gyda'r Penaeithiad Adran berthnasol cyn gweithredu.

Amseriad ac effaith ariannol y cynigion

89. Fel yr wyf yn nodi yng nghymal 47 uchod, mae'r Cyngor yma eisoes wedi lleihau swyddi "uwch" o 44 yn 1996 i 40 rwan, er gwaethaf y faith nad yw'r gofynion sydd arnom wedi lleihau. Yn wir, fel y nodir yng nghymal 49 gellid dadlau fod y pwysau wedi cynyddu.
90. Mae'r adroddiad yma yn cynnig lleihau nifer uwch swyddi'r Cyngor ymhellach o 4, gan ddod a'r ffigwr i lawr i 36 er mwyn gweld a allwn ddygymod gyda hynny.
91. Gan na wyddom beth fydd effaith penodiadau i swyddi gwag ni ellir bod yn hollol bendant ynglyn a'r union arbediad, ond amcangyfrifir y byddwn yn arbed rhwng £297,000 a £313,000 yn flynyddol drwy weithredu holl gynigion yr adroddiad gydag o leiaf £223,500 ar gael yn 2019/20.
92. Bydd y swm yma ar gael i gyfrannu at y £315,500 sydd angen ei ddarganfod er mwyn darganfod y £500,000 arbedion effeithlonrwydd sy'n rhan o strategaeth ariannol y Cyngor ar gyfer 2019/20.

93. Bydd hyn yn golygu ein bod wedi arbed dros £1m mewn costau uwch reolaethol o fewn y Cyngor ers 2014.
94. Os yw'r Cabinet yn derbyn y cynigion, y bwriad yw eu gweithredu cyn gynted ag y bo modd ond gan orffen yr holl drosglwyddiadau/newidiadau erbyn 1 Medi 2019.
95. Mae gan rhai o'r argymhellion yma oblygiadau o ran trefniadau cyflogi Prif Swyddogion sydd yn ddarostyngedig i ofynion Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Rheolau Sefydlog)(Cymru) 2006 fel y'i diwigwyd a Rhan 11 o Gyfansoddiad y Cyngor. Bydd gweithredu penderfyniadau sydd yn ymwneud ag elfenau o'r newidiadau, yn benodol o amgylch taliadau a thal, yn golygu penderfyniadau hefyd gan y Pwylgor Penodi Prif Swyddogion a'r Cyngor.
96. Mae'r adroddiad yma yn ymwneud â strwythurau'r Cyngor, ond yn naturiol mae yna oblygiadau i unigolion sydd yn rhai o'r swyddi dan sylw. Nodir yr oblygiadau hynny mewn atodiad i'r adroddiad yma, sydd yn cynnwys gwybodaeth bersonol am unigolion penodol ac sydd felly'n eithriedig o dan ddarpariaethau paragraff 12 o Atodiad 12A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

Sylwadau'r Swyddogion Statudol

Swyddog Monitro

Mae'r adroddiad yn ceisio cefnogaeth y Cabinet i newidiadau yn nhrrefniadau rheoli y Cyngor a'r strwythurau adrannol. Mae'n briodol nodi y bydd camau pellach i'w hystyried a'u dilyn wrth symud ymlaen i ddod a'r newidadau yn weithredol. Mae'r argymhellion yn gosod llwybr rhesymegol ar gyfer cyflawni y newid i'r Cabinet ystyried .

Pennaeth Cyllid

Nodaf fod yr argymhellion yn yr Adolygiad Rheolaethol gerbron y Cabinet yn golygu symud rhai gwasanaethau, a sefydlu atebolrwydd mewn adrannau gwahanol.

Mae'n amlwg bod yr arbedion sylweddol (cyfanswm net o rhwng £297,000 a £313,000) y gellid cynaeafu o'r Adolygiad Rheolaethol arfaethedig (yn unol â'r addewid wrth lunio a chymeradwyo cyllideb 2019/20) yn ddigonol i gyfiawnhau'r cost trosiannol (yn cynnwys cost diswyddo sy'n gymharol fychan, oherwydd cadwyd rhai swyddi'n wag yn barod am hyn). Cadarnhaf gywirdeb y ffigurau yn rhan 91, 92 a 93 o'r adroddiad.